

стопанската криза, не бѣ компенсирано отъ премахването на износнитѣ мита. То бѣ компенсирано отъ другъ единъ факторъ, а именно отъ увеличението на зърненото производство. Тази мотивировка е достатъчна, за да ни убеди въ незначителното влияние на българската износна митна тарифа. Ако, наистина, това влияние е било незначително върху общата стойност на износа, едва ли то би било доловимо върху състава и насокитѣ на износа.

Едно основно проучване развитието на износа на стокиѣ, облагани съ износни мита и адвалорна такса и то по време на сравнително най-тежкия митнически режимъ (1921—1926) ще ни убеди, че влиянието на митата върху действителното развитие на износа е било наистина незначително. Едва ли е необходимо, обаче, да се привеждатъ специални данни за потвърждаване на това твърдение.

Относно *влиянието на девизния режимъ* върху износа, може да се установи следното:

Отъ 1923 г. до 1935 г., т. е. презъ първия етапъ отъ девизния режимъ, следва да констатираме следнитѣ факти: отъ 1923 г. до 1927 г., камбиалниятъ монополъ е билъ постепенно облекчаванъ, при което официалнитѣ камбиални курсове сж се колебаели около свободнитѣ курсове или дори сж се покривали съ тѣхъ. Съпоставимъ ли този фактъ съ факта, че до срѣдата на 1930 г. износътъ на страната е отбелязвалъ тенденция на постепенно увеличение, трѣбва неминуемо да заключимъ, че камбиалниятъ монополъ на Българската народна банка ни най-малко не е спѣвалъ износа на страната.

Вториятъ и по-важенъ фактъ е, че стремейки се да запази курса на лева на едно опредѣлено равнище, Народната банка никога не е плащала по-високи курсове отъ свободнитѣ такива, въпрѣки нуждата ѝ отъ валута, тъй като тази нужда тя е покривала чрезъ принудителния режимъ на монопола. Това значи съ други думи, че Българската народна банка не е поощрявала по това време въ пълния смисълъ на тази дума износа на страната чрезъ валутната си политика.